

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 De pœna corporali damnatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

rum, & post diem iudicij.

¶ Secundo Vtrum damnati vellent suos propinquos esse damnatos.

ARTICVLVS XVI.

Vtrum damnati post diem iudicij uideant gloriam sanctorum.

¶ 1. or. 147.
4. di. 50. q. 2.
art. 9. §. 1. o.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod damnati post diem iudicij uideant gloriam sanctorum. Sicut enim se habet gloria ad miseriam, ita miseria ad gloriam: sed de perfectione gloria sanctorum est ut uideant miseriam damnatorum, ut habetur Isaia ult. Egre dientur, & videbunt cadauera impiorum. ergo & de perfectione miseria damnatorum est, ut uideant gloriam sanctorum, & sic post diem iudicij quando in miseria perfecta erunt, videbunt gloriam sanctorum.

¶ 2. Prat. Post diem iudicij nulla afflictio a danaris subtrahetur: sed nunc affliguntur damnati ad hoc quod uideant gloriam sanctorum, secundum illud Isa. 46. Videant, & confundantur zelantes populi. ergo & post diem iudicij gloriam sanctorum uidebunt.

SED CONTRA. Omnis delectationis materia damnatis post diem iudicij subtrahetur: sed uideant sanctorum gloriam est quedam materia delectationis. ergo &c.

RESPON. Dicendum, quod uidere gloriam beatorum dupliciter contingit. Vno modo, ut capiatur quid sit ipsa gloria, & qualis, & quanta, & sic nullus potest uidere gloriam, nisi qui est in gloria. Superat enim & desiderium, & intellectum eorum qui non sunt in ea. Hoc. n. est manna absconditum, & nomen nouum scriptum in calculo, quod nemo nouit, nisi qui accipit, ut habetur Apocal. 2. Alio modo contingit uidere gloriam beatorum, ut uideantur ipsi beati esse in quadam gloria inenarrabili & excedente intellectum. Et sic damnati ante diem iudicij uident gloriam sanctorum, non autem post diem iudicij, quia tunc erunt penitus a sanctorum consortio alienati, ut qui ad summum iam miseriam pueniunt, & ideo nec etiam sanctorum consortio digni habebuntur: nam uident, aliquod consortium habet cum eo quod uidet.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uidere miseriam damnatorum omnino erit sanctis ad gloriam, gaudebunt. n. de iustitia Dei, & de sua euasione, secundum illud Pl. Latrabit iustus cum uiderit uindictam: sed uidere sanctorum gloriam aliquid perfectionis importat, qua post diem iudicij damnati priuabuntur.

AD SECVDVM dicendum, quod damnati in inferno existentes post diem iudicij memores erunt gloriae sanctorum, quam ante iudicium & in iudicio uiderunt, & sic cognoscent nos esse in maxima gloria, quam uis non uideant ipsos beatos, nec eorum gloriam, & ita inuidia torquebuntur, & sic afflictio que est in eis nunc ex tali uisione, manebit uisione sublata, de quo et magis dolebunt uidentes se etiam uisione sanctorum indignos reputatos.

AD illud quod contra obijcitur, dicendum, quod uidere sanctorum gloriam non est materia delectationis, nisi secundum primum modum uisionis uideatur, qualiter a damnatis nunquam uidetur: secundo autem modo uidere, & non habere, est magis afflictionis causa propter inuidiam.

ARTICVLVS XVII.

Vtrum damnati uellent suos propinquos esse damnatos.

4. di. 50. q. 2.
art. 9. §. 1. o.

AD SECVDVM sic proceditur. Videtur, quod damnati non uellent suos propinquos esse damnatos.

Ros. Dicitur enim Luca decimosexto, quod dicitur in inferno damnatus petebat Lazarum mitti ad fratres suos, ut testaretur illis ne uenirent in locum tormentorum: petitio autem est uoluntatis designatio. ergo damnati non uolunt suos propinquos damnari.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 14. super illud. Surrexerunt de folijs suis, dicit gl. Solutio est damnatis socios habere sua pena: ergo ipsi uellent omnes esse damnatos.

RESPON. Dicendum, quod uitia spiritualia in damnatis commanant, quod significatur Ezech. 32. ubi dicitur de impijs, quod cum armis suis ad infernum descendunt, & ideo in eis perfecta inuidia est, ad quam prius dolere de bono alterius quod inuenit, & sic et uellet ocs pati malum quod ipse pati. Liberari. n. a malo, quoddam bonum est. Quod idem inuidia in aliquibus est in hac uita tantum inualefit, ut suis propinquis et inuidant de bonis que non habent ipsi. Vnde multo amplius damnati in uida stimulante uellent suos propinquos cum omnibus alijs esse damnatos, & dolebunt si sciant aliquos esse saluatos: sed tamen si non omnes debent damnari, sed aliqui seruari, magis uellent suos propinquos quam alios a damnatione liberari, quia in hoc etiam inuidia torquebuntur, si uideant saluari alios & suos damnari, & per hunc modum dicitur damnatus uolebat suorum damnationem.

H Et sic patet solutio ad obiecta.

QUESTIO VIII.

ARTICVLVS XVIII.

Vtrum in inferno sit tantum pena ignis, uel etiam pena aque.

RESPON. Dicendum, quod de pena corporali damnatorum, utrum scilicet sit ibi tantum pena ignis, uel etiam pena aque, & uidetur quod sic per illud Job 24. de impijs. Transibunt ab aquis nium ad calorem nimum.

SED CONTRA. Omnis delectatio & refrigerium damnatis aufertur: sed non potest esse sine quodam refrigerio, quod aliquis afflicus calore ad frigus aqua transeat, uel e conuerso. ergo talis penarum alternatio non erit in damnatis.

RESPON. Dicendum, quod sicut dicit Basilus exponens illud psal. 28. Vox domini intercedentis &c. In fine mundi ignis diuidetur & alia elementa, & quicquid est in eis pulchrum & clarum remanebit superius ad gloriam beatorum: quod uero est in eis fetulentum & poenofum, descendet in infernum ad poenam damnatorum, & ita sax rotis creaturae in infernum colligetur, & erit danatis in poenam, & non solum patietur poenam ignis. Iustum est enim ut qui creatorem offenderunt, ab omni creatura puniantur. Vnde dicit sap. 5. quod orbis terrarum puniatur pro illo contra inferos.

Ad illud autem quod in contrarium obijcitur dicendum, quod ex huiusmodi uarietate penarum nullum erit in damnatis refrigerium. Ignis enim & aqua, & huiusmodi non agent in corpora damnatorum actione nature, ita quod relinquunt suas qualitates in corporibus damnatorum secundum esse nature, sicut ignis relinquit calorem in lignis que facit esse calida: alioquin cum contraria non possint esse simul in eodem, oporteret corpora damnatorum suas qualitates perdere, & sic transmutata natura or ganorum

ganorum fieret poena minus sensibilis, sed agunt in corpora damnatorum actione spiritali, imprimò suas qualitates in corporib. damnatorum secundum esse spirituale per modum quo spēs colorum est in aere, vel etiam in pupilla, non ita q̄ fiant colorata. vnde de corpora damnatorum sentiet afflictionem ignis sine hoc, q̄ conuertantur in naturam ignis, & ideo varietas poenarum non faciet eis aliquid refrigerium. Refrigerium enim nunc ex alteratione poenarum proueniens causatur ex transmutatione naturæ, inquantū per frigus aquæ superfluitas calefactionis remittitur, & sic ad medium venit, quod est delectabile.

QVÆSTIO IX.

DEINDE quærebatur de gloria beatorum.

¶ Et circa hoc quaruntur duo.

¶ **1** Prmo, Vtrum beatitudo sanctorum per prius consistat in intellectu quam in affectu, vel econuerso.

¶ **2** Secundo, Vtrum per prius beati ferantur ad uideum humanitatē Christi quam eius diuinitatē.

ARTICVLVS XIX.

Vtrum beatitudo sanctorū præcipue consistat in intellectu.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod beatitudo sanctorum præcipue consistat in intellectu. Sicut enim dicit Augustin. decimo confess. Beatitudo est gaudium de veritate: sed veritas pertinet principaliter ad intellectum. ergo & beatitudo.

¶ **2** Præ. Io. 17. dicit. Hæc est uita æterna, ut cognoscant eum solum verum Deum, & quem misit Iesum Christum: cognitio autem ad intellectum pertinet. ergo & uita æterna, siue beatitudo.

¶ **3** Præ. Aug. dicit 1. de trin. Quod uisio est tota merces: merces autem est beatitudo. ergo pertinet principaliter ad uisionem intellectus.

SED CONTRA. Præmium respondet merito: sed meritum principaliter consistit in uoluntate, ergo & beatitudo quæ est præmium.

RESPON. Dicendum, quod felicitas, siue beatitudo in operatione consistit, & non in habitu, ut philosopho. probat in 1. eth. Vnde beatitudo hominis potest comparari ad aliquam potētiam animæ dupliciter. Vno modo, sicut obiectū potētie, & sic beatitudo præcipue comparatur ad uoluntatem. Nominat enim beatitudo ultimum finem hominis, & summum bonum ipsius. Finis autē & bonum sunt obiectum uoluntatis. Alio modo, sicut actus ad potētiam, & sic beatitudo originaliter & substantialiter consistit in actu intellectus: formaliter autem & completiue in actu uoluntatis, quia impossibile est ipsum actum uoluntatis esse ultimū finem uoluntatis. Vltimus enim finis hōis est id quod est primo desideratum. Nō autem potest esse quod primo uoluit sit actus uoluntatis. Prius enim est potētia ferri in aliquod obiectum, quā q̄ feratur super actum suum. Prius enim intelligitur actus alicuius potētie, quam reflexio eius super actū illum. Actus enim terminatur ad obiectum, & ita qualibet potētia prius fertur in obiectū quā in actū suum, sicut uisus prius uidet colorem, quā uideat se uidere colorem: & ita uoluntas prius uult aliqd bonum, quam uelit se uelle, & per actus uoluntatis nō potest esse primo uoluitum, & per

A consequens nec ultimus a finis. Sed quotiescumq; aliquid bonum exterius est desideratum quasi finis, ille actus noster est nobis quasi finis interior, quo primo perfecte attingimus ad ipsum: sicut dicimus, q̄ comestio finis est, & beatitudo eius q̄ ponit cibum finem suum, & possessio eius qui finem suum ponit pecuniam. Finis autem nostri desiderii Deus est, unde actus quo ei primo cōiungimur, est originaliter & substantialiter nostra beatitudo. Primo autem Deo coniungimur per actum intellectus, & ideo ipsa Dei uisio, quæ est actus intellectus, est substantialiter & originaliter nostra beatitudo: sed quia hæc operatio p̄fectissima est, & conuenientissimum obiectum, ideo consequitur maxima delectatio, quæ quidem decorat operationem ipsam, & perficit eam, sicut pulchritudo iuuentutē, ut dicitur 10. eth. vnde ipsa delectatio quæ uoluntatis est, est formaliter cōplens beatitudinem, & ita beatitudinis ultimæ origo est in uisione, complementum autem in fruitione. Tres ergo primæ rationes concedendæ sunt, quia ostendunt, quod beatitudo substantialiter consistat in actu intellectus.

B Ad illud autem quod contra obicitur, dicendum, quod meritum consistit in agendo, præmium autem in recipiendo. Actio autem primo pertinet ad uoluntatem, quia ipsa mouet omnes alias uires: sed receptio primo pertinet ad intellectum quā ad uoluntatem, unde præmium per prius attribuitur intellectui, meritum autem uoluntati.

C Et circa hoc quaruntur duo. Prmo, Vtrum beati in gloria prius ferantur ad contemplandam Christi diuinitatem, quam eius humanitatem.

ARTICVLVS XX.

Vtrum beati in gloria prius ferantur ad contemplandam Christi diuinitatem, quam eius humanitatem.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur, quod beati in gloria prius ferantur ad contemplandam Christi diuinitatem, quā eius humanitatem. Altissimo enim statui altissimus actus primo & principaliter competit: sed beati sunt in statu altissimo, cum ergo actus intelligentie, quæ est potētia altissima, cuius est ferri in Deum, sit actus altissimus & nobilissimus, uidetur q̄ hic actus primo beatis cōpetat, ut Deum contempletur.

¶ **2** Præ. Hoc ad imperfectionem uie pertinet quod oportet nos ab inferioribus ad superiora contemplanda descendere: sed in beatis erit perfectio contraria imperfectioni uie. ergo ipsi econuerso per prius superiora cōtemplabuntur, & sic primo Christi diuinitatem, quā eius humanitatem.

SED CONTRA. Ad extremum non peruenitur, nisi per medium: sed medium inter Deum & homines est Christi humanitas. 1. ad Timot. 2. Mediator Dei & hominum homo. Christus Iesus. ergo sancti non perueniunt ad contemplationem diuinitatis Christi, nisi prius contemplando eius humanitatem.

RESPON. Dicendum, quod unusquisque prius cōsiderat illud quod est ratio alicuius, quā id, cuius ratio est, sicut artifex prius cōsiderat regulam operis, quā secundū regulam operetur. Beati autem adeo sunt Deo cōiuncti, ut ipse sit eis ratio cuiuslibet cognitionis & opis. Aliter. n. actus beatitudinis per alias cognitiones & operationes sanctorum impeditur: & ideo illud ad quod sancti primo attendunt, est ipse Deus, & cum hēat mediū cuiuslibet cognitionis, & regulam cuiuslibet operationis, & sic per prius cōtemplantur diuinitatem Christi. Quodlib. S. Tho. H 2 sti,